

VIJEĆE EUROPE
ODBOR MINISTARA

DEKLARACIJA

POSTIZANJE STVARNE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Odbor ministara usvojio 12. svibnja 2009. na 119. sjednici (Madrid)

Odbor ministara Vijeća Europe

Podsjećajući da je osnovni cilj Vijeća Europe očuvati, promicati i u potpunosti ostvariti ljudska prava, demokraciju i poštivanje zakona te da sve njegove aktivnosti trebaju pridonijeti ovom temeljnom cilju;

Podsjećajući da je ravnopravnost spolova sastavni dio ljudskih prava i temeljni kriterij demokracije;

Podsjećajući da ravnopravnost spolova znači jednaku vidljivost, osnaživanje, odgovornost i sudjelovanje i žena i muškaraca u svim područjima javnog i privatnog života. Ravnopravnost spolova je suprotnost neravnopravnosti spolova, a nije razlika među spolovima;

Podsjećajući da bi politike trebale biti rodno osjetljive i da bi trebale uzeti u obzir društvenu stvarnost na koje se odnose, osobito da je društvo sastavljeno od žena i muškaraca koji mogu imati različite potrebe;

Uvažavajući činjenicu da se zakonski status žena promijenio tijekom vremena, ali da 20 godina nakon Deklaracije o ravnopravnosti žena i muškaraca, prevladavanje jaza između stvarne ravnopravnosti spolova i zakonske ravnopravnosti još uvijek predstavlja izazov za zemlje članice;

Uočavajući da su prošla desetljeća bila često obilježena zanemarivanjem rodne perspektive u zakonodavstvu i politikama, da je ravnopravnost spolova bilo djelomično ili u potpunosti

izolirano pitanje uz nekoliko poveznica s drugim politikama i područjima premda je to i samostalni cilj i međuresorno pitanje koje bi trebalo biti u srži donošenja odluka u praksi;

Prepoznajući važnost uključivanja muškaraca u ostvarivanje ravnopravnosti spolova;

Žaleći zbog podzastupljenosti žena u političkom i javnom životu i diskriminacije žena na temelju spola u svim sektorima društva i u svim razdobljima njihovih života;

Osuđujući trajan spolni jaz u plaćama, prepreke s kojima se suočavaju žene pri zapošljavanju i napredovanju na tržištu rada, ponižavajuće uvjete rada i iskorištavanje, preopterećenost neplaćenim radom u privatnom i društvenom okruženju, dodatno pogoršanje lišavanjem ekonomskih prava i nasiljem, i sve češćim i dubljim utjecajima siromaštva na žene;

Osuđujući činjenicu da su mnoge žene izložene kršenju svojih ljudskih prava, da su žrtve tjelesnog, psihičkog i seksualnog nasilja, uhođenja i trgovine za različite svrhe, uključujući seksualno iskorištavanje, kao i radnji koje se smatraju mučenjem ili nehumanim, odnosno ponižavajućim postupanjem (*inter alia* nasilje, silovanje, tradicionalne štetne prakse, genitalna i spolna sakaćenja);

Naglašavajući da istinska demokracija mora u potpunosti upotrijebiti sposobnosti, vještine i kreativnost i žena i muškaraca za izgradnju društva s boljom kvalitetom življenja za sve te poštivanja vrijednosti na kojima je utemeljeno Vijeće Europe;

Poziva zemlje članice da se obvežu na potpuno prevladavanje jaza između stvarne i zakonske ravnopravnosti i djeluju tako da:

I. Uklone strukturne razloge neravnoteže u moći između žena i muškaraca, uključujući one u političkom, javnom i gospodarskom procesu odlučivanja na svim razinama;

II. Osiguraju gospodarsku neovisnost i osnaživanje žena jamčenjem poštivanja ravnopravnosti na tržištu rada i u gospodarskom životu. To će biti moguće općim uklanjanjem diskriminacije, a osobito one koja proizlazi iz rodnih stereotipa te osiguravanjem jednake plaće za jednaki posao ili posao iste vrijednosti;

III. Usmjere pozornost na potrebu za uklanjanjem postojećih stereotipa dodatnim ulaganjem u uvođenje načela ravnopravnosti spolova u obrazovanje i istraživanje, uključujući rodna istraživanja u cilju omogućavanja i ženama i muškarcima ostvarivanja njihovih punih gospodarskih i društvenih potencijala;

IV. Iskorijene kršenje dostojanstva i ljudskih prava žena kroz pojačano i učinkovito djelovanje na sprječavanju i suzbijanju spolno utemeljenog nasilja protiv žena, na pružanju potrebne pomoći i podrške svim žrtvama i na pokretanju zakonskih postupaka protiv počinitelja;

V. Uvedu perspektivu rodne ravnopravnosti u upravljanje, osiguravanjem otvorenosti, transparentnosti i sudjelovanja svih relevantnih dionika te istinske odgovornosti u procesu

postizanja potpune ravnopravnosti spolova;

I s tim ciljem:

1. Poduzmu sljedeće korake važne za otklanjanje prepreka u postizanju stvarne ravnopravnosti spolova:

- odrede strukturne razloge neravnopravnosti koji utječu na žene, uključujući višestruko diskriminirane žene i poduzmu potrebne društvene i gospodarske mjere za njihovo potpuno uklanjanje;
- uklone rodne stereotipe, odgovorne za neiskorištenost ljudskih resursa i one koji su prepreka za samo-ostvarenje žena i muškaraca; primijene posebne mjere za prevladavanje stereotipa u obrazovanju i potaknu stručnjake i druge čimbenike u medijima i sektoru komunikacija da promiču ne-stereotipne predodžbe žena i muškaraca u skladu s načelima poštivanja ljudskih prava i ravnopravnosti spolova;
- stvore uvjete za siguran život u privatnoj i javnoj domeni sprječavanjem i uklanjanjem svih oblika nasilja nad ženama;
- podignu razinu osviještenosti među ženama i muškarcima o potrebi uklanjanja nasilja koje je prijetnja miru, sigurnosti, ljudskim pravima i demokraciji sukladno odredbama Rezolucija 1325(2000) i 1820 (2008) Vijeća sigurnosti UN-a;
- poduzmu potrebne mjere kako bi osigurali ravnopravnu podjelu odgovornosti između žena i muškaraca te stvore povoljne uvjete za usklađivanje privatnog i obiteljskog s poslovnim životom kroz pravednu i uravnoteženu raspodjelu resursa uzimajući u obzir različite životne okolnosti žena i muškaraca;
- potaknu muškarce na aktivno sudjelovanje u raspravama i aktivnostima kojima je cilj postizanje ravnopravnosti spolova u svim područjima života;

2. Da bi se ubrzalo postizanje ovih ciljeva, potrebno je osigurati vidljivo političko opredjeljenje stvaranjem neophodnog zakonskog i političkog okvira, primijeniti paralelne strategije, inovativne i učinkovite načine kako bi čitavo društvo, u svim svojim sektorima, prepoznalo ravnopravnost spolova kao izazov i stavilo ga u središte različitih procesa donošenja odluka i stvaranja politika, na način da se:

- Prihvate međunarodni standardi ratifikacijom svih relevantnih međunarodnih pravnih instrumenata, njihovom potpunom primjenom i nadziranjem na nacionalnoj razini, a osobito onih koji se nalaze u odgovarajućim konvencijama Vijeća Europe kao i u njegovim preporukama;
- Usvoje, primijene i procijene politike ravnopravnosti spolova:
  - usvajanjem strategija, planova i programa na različitim razinama u svim područjima;
  - uočavanjem i radom na još uvijek prisutnim preprekama ka postizanju

- ravnopravnosti spolova;
  - određivanjem ciljnih skupina, vremenskog okvira i mjerila za učinkovitu primjenu kao i upotrebom jasnih pokazatelja za procjenu rezultata i postignutog napretka;
  - stvaranjem ili jačanjem mehanizama praćenja;
  - redovitim izvješćivanjem parlamenta o napretku i postignutim rezultatima;
- Usvoje i provedu specifične politike i akcijski planovi na različitim razinama i osigura se njihovo primjereno financiranje; omogući usvajanje pozitivnih akcija ili posebnih mjera u cilju postizanja uravnoteženog sudjelovanja, uključivši zastupljenost žena i muškaraca na mjestima odlučivanja u svim segmentima društva, a posebno na tržištu rada i u gospodarskom životu, kao i u političkom i javnom odlučivanju;
  - Usvoje i učinkovito provedu posebne politike i akcijske planove za sprječavanje i uklanjanje nasilja nad ženama, za zaštitu žrtava i pokretanje zakonskih postupaka protiv počinitelja;
  - Osiguraju vidljivu političku predanost strategiji uvođenja načela ravnopravnosti spolova, uključujući, ako je potrebno, usvajanje zakona ili korištenje drugih instrumenata s istom svrhom te odgovarajućih struktura za njihovo usklađivanje;
  - Učinkovito uvedu načela ravnopravnosti spolova na svim razinama i u svim područjima:
    - usvajanjem i upotrebom alata kao što su rodna analiza, podatci razvrstani po spolu, procjena rodnog učinka;
    - razvojem vještina svih relevantnih osoba koje će uvoditi načela ravnopravnosti spolova u praksu i
    - izradom pokazatelja kojima se procjenjuje učinak procesa na promicanje ravnopravnosti spolova;
  - Istraže uvođenje načela ravnopravnosti spolova kroz rodni proračun koji jamči pravednu raspodjelu resursa između žena i muškaraca;
  - Osnaže nacionalne mehanizme za ravnopravnost spolova na najvišim političkim razinama, osiguraju njihovo učinkovito djelovanje dajući im jasna ovlaštenja, dobro definirane dužnosti i odgovornosti te potrebne ljudske i financijske resurse kako bi mogli u potpunosti izvršiti svoju zadaću;
  - Podrže sve akcije kojima se javno obznanjuje diskriminacija žena i suprotstave se nejednakostima između žena i muškaraca, uključujući uspostavljanje specijaliziranih institucionalnih mehanizama koji su zaduženi za obradu pojedinačnih i skupnih pritužbi građana/ki za kršenje odredbi o ravnopravnosti spolova;
  - Razviju i podrže rodna istraživanja, uključujući i analitičke studije o položaju žena odnosno muškaraca u odnosu na različite politike te o njihovom sudjelovanju na svim razinama i svim područjima; da u cilju procjene položaja žena i muškaraca, praćenja i procjene napretka te uključivanja rodne perspektive u sve politike, dostave vladama i drugim donositeljima odluka analize utemeljene na pokazateljima;

3. Učvrste predanost postizanju i stvarne i zakonske ravnopravnosti između žena i muškaraca kao sastavnog dijela ljudskih prava i temeljnog kriterija demokracije usklađenog s vrijednostima koje štiti Vijeće Europe, te da osiguraju potrebne ljudske i financijske resurse za Vijeće Europe;

4. Pozovu glavnog tajnika Vijeća Europe da prati i svake tri godine procijeni napredak u provedbi politike ravnopravnosti spolova u zemljama članicama Vijeća Europe.